



שפת אמת על התורה

עש"ק פ' בא, תשפ"ג

Sponsored by Daniel Gordon

in honor of the Sefas Emes on his yahrtzeit (5 Shevat)

and in memory of his grandparents, Sima bas Ben Tzion and Avraham Dov ben Moshe Dovid

1. שפת אמת שמות פרשת בא שנה תרלה

יש ללמוד ק"ו ממה שהכביד הקדוש ברוך הוא לב פרעה ע"י שלא רצה להכניע עצמו להשי"ת. אף שע"י המכות רצה לשוב. מ"מ כיון שמעצמו לא השפיל עצמו כדכ' מאנת לענות מפני. עי"ז הכביד לבו שלא לשוב ע"י המכות. ק"ו מדה טובה מרובה בני"י אשר חפצים באמת לשוב להשי"י ומה שא"י ע"י הטרדות ויגיעת היצה"ר יעזור להם השי"ת לגבור נגדו לשוב לטוב:

2. פרשת בא (פרק י"ב)

(ג) דָּבַרנו אֶל כָּל עַדְתֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּעֶשֶׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׁהָ לְבַיִת אֶבֶת שֶׁהָ לְבַיִת: (ד) וְאִם יִמְעַט מִהוּיֹת מִשֶׁהָ וְלָקַח הוּא וְשִׁכְנוֹ הַקָּרֵב אֶל בֵּיתוֹ בְּמִקְסַת נִפְשֹׁת אִישׁ לְפִי אֶכְלוּ תִכְסּוּ עַל הַשָּׂה: (ה) שֶׁהָ תִמְיִם זָכַר בְּנוֹ שְׁנֵה יְהִיָה לָכֶם מִן הַכְּבָשִׁים וּמִן הַעֲזִים תִּקְחוּ: (ו) וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אֲרֻבְּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשִׁחַטוּ אֹתוֹ כָּל קֹהֵל עַדְתֵי יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֲרֻבִים:

רש"י שמות פרק יב פסוק ו

והיה לכם למשמרת - זה לשון בקור שטעון בקור ממום ארבעה ימים קודם שחיטה, ומפני מה הקדים לקיחתו לשחיטתו ארבעה ימים מה שלא צוה כן בפסח דורות, היה ר' מתיא בן חרש אומר הרי הוא אומר (יחזקאל טז ח) ואעבור עליך ואראך והנה עתך עת דודים, הגיעה שבועה שנשבעתי לאברהם שאגאל את בניו ולא היו בידם מצות להתעסק בהם כדי שיגאלו, שנאמר (שם ז) ואת ערום ועריה, ונתן להם שתי מצות דם פסח ודם מילה, שמלו באותו הלילה, שנאמר (שם ו) מתבוססת בדמך, בשני דמים, ואומר (זכרי' ט יא). גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור אין מים בו, ולפי שהיו שטופים בעבודה זרה אמר להם (פסוק כא) משכו וקחו לכם, משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצוה:

שפת אמת ויקרא לשבת הגדול

וברש"י הי' ר' מתיא בן חרש דורש ואעבור עליך כו' וצריך ביאור מה תי' הקושיא ע"ש. אבל הענין הוא כי הי' צריכין זכות המצות לגאולה. אבל קודם הגאולה לא יכלו לקבל עול מצות כמ"ש מאן דכפות באחרא פטור מעול מלכות שמים ע"ש זוהר בהר. ואך העצה הי' ע"ז. הכנה ד' ימים השתוקקות להמצוה. זה הי' זכיתם שהביא הגאולה ונתקיים אז משכני אחר כך נרוצה:

3. שפת אמת שמות פרשת בא שנה תרמג

דָּבַר נָא [בְּאֲזַנֵי הָעָם] וַיִּשְׁאָלוּ [אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רֵעוּתָהּ] פְּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב. כו' ובנ"י עשו כדבר משה וגו'. כדי שלא יאמר אותו צדיק ועבדום קיים בהם כו'. להבין הענין כי ידוע שבנ"י העלו ממצרים ניצוצות קדושות שהי' נמצא שם כדכ' כגן ה' כארץ מצרים. וכן מצינו בהאבות שירדו מקודם למצרים ונחשב להם לשבח שעלו משם כדאיתא בזוה"ק כו' וכן בבני ישראל כ' ויעלו ממצרים. וגם ערב רב עלו הוא התערבות שהי' מעורב במצרים הארות רבות מהקדושה. ועי"ז רמז הקדוש ברוך הוא ליעקב אע"ה אעלך גם עלה. וזהו הרכוש גדול. אכן וודאי מדרגות בני"י כאשר יצאו ממצרים הי' למעלה מאוד שזכו לקבל עשרת הדברות ונתרוממו כמלאכי השרת ושראתה שפחה על היס מה שלא ראו נביאים. ולא הי' בהם הגשמיות כו' ולכן הוצרכו בני"י להוריד עצמם להתקרב אל הגשמיות כדי לקבל ההארות ממצרים. וזה ענין שאלת הכלים ממצרים. והכל הי' לקיים ההבטחה לאברהם אע"ה ראשון לגרים שהי' כל רצונו לקרב כל הברואים אליו ית'. הבטיחו השי"ת כי בהיות שבנ"י יתרוממו עכ"ז יעלו שאר הניצוצות ג"כ על ידם. ובאמת מצינו שבאו אח"כ לחטא ע"י הערב רב הנ"ל כמ"ש ודי זהב. וכסף וזהב הרביתי להם כו' שהוא רמז על הנ"ל. ע"י שבאו ההארות ממקום טמא. הי' צריך עבודה גדולה לתקן אותם ולצרפם צירוף אחר צירוף. אכן וודאי יתוקן הכל בעור השם ית' עד גאולה העתידה וזה השבח שעשו כדבר משה.

שפת אמת שמות פרשת בא שנה תרנד

ופי' למען תהי' תורת ה' בפיך וכי יש תורה שאינו מה'. אבל הענין הוא דכל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו הכל בתורה. רק שנתלבש בדרך הטבע. ויש כמה מיני חכמות. וקיום כל דבר בחכמה כמ"ש בחכמה יסד ארץ. רק שמתלבש בחכמת הטבע. אבל בני"י כשיצאו ממצרים נעשו בני חורין מן הטבע ושיזכו לתורת ה' ממש בלי התלבשות בטבע.